

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.10.1970, sp. zn. 7 Tz 31/70, ECLI:CZ:NS:1970:7.TZ.31.1970.1

Číslo: 31/1971

Právní věta: Použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí je u trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. prostředkem k zmocnění se cizí věci musí proto k nim dojít před zmocněním se cizí věci. Jestliže dojde k použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí po dokonání zmocnění se cizí věci, může to zakládat za podmínek § 88 tr. zák. toliko okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 132 odst. 2 písm. d), event. § 247 odst. 2 písm. c) tr. zák., jestliže pachatel použil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí proto, aby si cizí věc, které se zmocnil, uchoval.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 26.10.1970

Spisová značka: 7 Tz 31/70

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Krádež, Loupež, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 88

§ 132 odst. 2 písm. a

§ 132 odst. 2 písm. b

§ 132 odst. 2 písm. d

§ 234

§ 247

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31/1971 sb. rozh.

Použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí je u trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. prostředkem k zmocnění se cizí věci; musí proto k nim dojít před zmocněním se cizí věci. Jestliže dojde k použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí po dokonání zmocnění se cizí věci, může to zakládat za podmínek § 88 tr. zák. toliko okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 132 odst. 2 písm. d), event. § 247 odst. 2 písm. c) tr. zák., jestliže pachatel použil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí proto, aby si cizí věc, které se zmocnil, uchoval.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 26. 10. 1970, [7 Tz 31/70.](#))

Rozsudkem okresního soudu v Ostravě z 18. května 1970 sp. zn. 7 T 68/70 byli uznáni vinnými v bodě I výroku o vině ml. L. Ž., ml. V. D., ml. M. K. pokusem trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák., který spáchali tak, že 27. února 1970 v 17.30 hod. v Ostravě-Porubě, na tř. Vítězného února na poštovním úřadě č. 83 po předchozí vzájemné dohodě a rozdělení konkrétních úkolů v úmyslu odcizit ke škodě některé socialistické organizace tržbu ve výši 5000,- Kčs až 10 000,- Kčs, odváděnou pracovníky distribuce na poště, zaujali každý své předem určené postavení na místě činu tak, že ml. V. D. vyčkával vhodný okamžik k odcizení peněz u poštovní přepážky, ml. L. Ž. stál u vchodu pošty, ml. M. K. čekal na rohu budovy a ml. K. D. stál u východu prodejny Zelenina, přičemž k odcizení peněz nedošlo z toho důvodu, že v kritické době se zdržovalo na poště proti očekávání mladistvých více osob a dále proto, že pracovnice pošty začala místnost uzamykat, s čímž mladiství nepočítali.

Za to a za další trestné činy byli odsouzeni ml. L. Ž., ml. V. D. a ml. M. K. podle § 132 odst. 2 tr. zák. se zřetelem na ustanovení § 35 odst. 1 tr. zák. a za použití § 79 odst. 1 tr. zák. k úhrnným trestům odnětí svobody, ml. K. D. podle § 132 odst. 1 tr. zák. se zřetelem na ustanovení § 79 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody, a to: ml. L. Ž. v trvání osmnácti měsíců, ml. V. D. v trvání patnácti měsíců, ml. M. K. v trvání patnácti měsíců a ml. K. D. v trvání čtyř měsíců.

Výkon trestu odnětí svobody byl mladistvým podle § 58 odst. 1 písm. a), § 82 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen, a to u ml. L. Ž., ml. V. D. a ml. M. K. na zkušební dobu tří roků a u ml. K. D. na zkušební dobu dvou roků.

Tento rozsudek okresního soudu v Ostravě napadl městský prokurátor odvoláním ohledně ml. L. Ž., ml. V. D. a ml. M. K., které zaměřil pouze do výroku o trestu. Navrhoval v něm, aby ml. obviněným byl uložen přísnější nepodmíněný trest odnětí svobody.

Ohledně ml. K. D. nabyt citovaný rozsudek okresního soudu v Ostravě právní moci již v řízení před soudem prvního stupně.

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě z 26. června 1970 sp. zn. 4 To 332/70 byl k odvolání městského prokurátora v Ostravě podle § 258 odst. 2 tr. ř. z důvodu uvedeného v § 258 odst. 1 písm. e) tr. ř. zrušen rozsudek okresního soudu v Ostravě ve výroku o trestu ohledně ml. L. Ž. a ml. M. K. a podle § 132 odst. 2, § 35 odst. 1, § 79 odst. 1 tr. zák. uložen ml. L. Ž. trest odnětí svobody v trvání jednoho roku nepodmíněně, pro jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zák. zařazen do nápravně výchovného ústavu pro mladistvé, ml. M. K. trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků a podle § 256 tr. ř. bylo zamítnuto odvolání prokurátora ohledně ml. V. D.

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR proti rozsudkům okresního i krajského soudu v neprospěch všech mladistvých obviněných Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek krajského soudu v Ostravě, zrušil dále rozsudek okresního soudu v Ostravě ve výroku o vině ohledně mladistvých L. Ž., V. D. a M. K. v bodě II a ve výroku o trestech ohledně těchto mladistvých a věc přikázal krajskému soudu v Ostravě jako soudu prvního stupně, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Ohledně ml. K. D. stížnost pro porušení zákona Nejvyšší soud ČSR zamítl.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor ČSR uvádí ve stížnosti pro porušení zákona, že okresní soud v řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nepostupoval podle zákona, pokud mladistvé neupozornil při předběžném projednání obžaloby ve smyslu ustanovení § 190 odst. 2 tr. ř. na možnost odchylného právního posouzení skutku, který byl předmětem obžaloby, a to v případě nezdařeného útoku na poště č. 83 v Ostravě-Porubě jako pokus trestného činu loupeže podle § 8 odst. 1, § 234 odst. 1, odst.

2 písm. b) tr. zák. Okresní soud dále pochybil, jestliže posoudil první nedokonaný útok spáchaný ml. L. Ž., ml. V. D., ml. M. K. a ml. K. D. ve shodě s právním názorem obžaloby jako pokus trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. Vadnost právního posouzení otázky viny, pokud jde o první nedokonaný útok, záleží v tom, že okresní soud nevyjádřil v uvedeném právním zhodnocení skutečnost, že mladiství L. Ž., V. D., M. K. a K. D. uskutečňovali čin podle předchozí vzájemné dohody, jejímž obsahem bylo i to, že vhodí z připravené tuby pepř do obličeje té osobě (pracovníkovi odvádějícímu tržbu, případně osobě, která přispěchá tomuto pracovníkovi na pomoc), která jim bude bránit ve zmocnění se peněz a v jejich odnášení do bezpečí z prostoru pošty. Podle námitek stížnosti pro porušení zákona uvedená skutečnost svědčí o tom, že zmíněný čin ml. L. Ž., ml. V. D., ml. M. K. a ml. K. D. směřoval ke zmocnění se tržby prodejny socialistického obchodu za použití násilí, a proto měl být správně posouzen jako pokus trestného činu loupeže podle § 8 odst. 1, § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací nenapravit toto vadné právní posouzení jednání ml. L. Ž., ml. V. D. a ml. M. K. a ztotožnil se v otázce viny se skutkovými a právními závěry soudu prvního stupně. Uvedeným vadným postupem porušil krajský soud v Ostravě zákon v ustanovení § 190 odst. 2, § 2 odst. 6 tr. ř., § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. u obviněných ml. L. Ž., V. D. a M. K. a dále okresní soud v ustanovení § 190 odst. 2 tr. ř., § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. u ml. K. D. Generální prokurátor ČSR navrhuje v závěru stížnosti pro porušení zákona, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil vytykané porušení zákona, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil vadná rozhodnutí soudu prvního a druhého stupně a aby podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal okresnímu soudu v Ostravě, aby věc ohledně ml. L. Ž., V. D., M. K. a K. D. znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i správnost řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Pokud jde o skutek pod bodem I. výroku jeho rozsudku, okresní soud zjistil, že mladiství L. Ž., V. D., M. K. a K. D. se dohodli v únoru 1970 na návrh ml. L. Ž., že odcizí některému pracovníku socialistické distribuce tržbu při jejím odevzdávání u přepážky na poště tak, že mu ji vytrhnou a utečou. Za uvedeným účelem se obvinění sešli 27. února 1970 v odpoledních hodinách v bytě rodičů ml. L. Ž. v Ostravě-Porubě, kde si nakreslili plán místa činu a rozdělili si konkrétní úlohy. Ml. V. D. měl za úkol zmocnit se peněz u přepážky na poště v okamžiku, kdy je pracovník socialistické distribuce bude klást na stůl poštovní přepážky za účelem předání pošty. Ml. L. Ž. měl sledovat ml. V. D. od vchodu do poštovní místnosti, otevřít mu rychle dveře, aby ml. V. D. mohl s odcizenými penězi utéci ven z pošty, tyto dveře pak ihned zavřít a držet je, aby nikdo nemohl vyběhnout za ml. V. D. z poštovní místnosti a zabránit mu tak v odnesení odcizených peněz. Ml. M. K. měl vyčkávat za rohem budovy, převzít od ml. V. D. peníze a rychle s nimi utéci. Ml. K. D. měl zabezpečovat odnášení odcizených peněz tím, že měl být připraven u vchodu prodejny Zelenina k uzavření dveří této prodejny, aby osoby přítomné v této prodejně nemohly vyjít v kritickém okamžiku na ulici a bránit ml. V. D. v odcizení odcizených peněz. Mladiství zaujali podle vytyčených úkolů v kritické době postavení na místě činu tak, aby uložené úkoly splnili. Přesto peníze na zmíněné poště neodcizili z toho důvodu, že v kritické době se zdržovalo na poště více osob, což obvinění nepředpokládali, a dále proto, že pracovnice pošty začala již uzavírat úřadovnu.

Tato skutková zjištění odpovídají výsledkům dokazování provedeného v řízení před soudem prvního stupně, zejména výpovědím ml. L. Ž., V. D., M. K. a K. D., jejichž údaje vztahující se k objasnění nezdařeného útoku, jsou v rozhodných okolnostech shodné.

Právní posouzení tohoto nedokonaného útoku jako pokusu trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. je v souladu se zákonem.

Námítky stížnosti pro porušení zákona, že mladiství se dohodli, že se zmocní peněz při jejich

odvádění pracovníkem socialistické distribuce v okamžiku jejich předávání u poštovní přepážky za použití násilí, nemají opory ve vykonaných důkazech. Při objasňování okolností významných pro správné právní posouzení tohoto útoku mohl okresní soud vycházet při nedostatku jiných důkazů pouze z výpovědí mladistvých; z nich neplyne, že by se chtěli zmocnit peněz na poště č. 83 za použití násilí, event. pohrůžky bezprostředního násilí. Ml. L. Ž. a ml. V. D. uvedli již ve svých výpovědích před vyšetřovatelem VB 28. února 1970, že ml. V. D. měl za úkol zmocnit se peněz (uchopit peníze) u poštovní přepážky v okamžiku, kdy je pracovník socialistické distribuce položí na stůl u okénka poštovní přepážky a po jejich zmocnění měl z pošty utéci. Pokud na rozdíl od těchto výpovědí ml. M. K. uvedl v přípravném řízení před vyšetřovatelem VB, že ml. V. D. „měl tržbu z ruky vytrhnout a utéci“, nelze jen z tohoto povšechného a osamocněného údaje dovozovat, že měli v posuzovaném případě v úmyslu použít proti napadené osobě násilí, jako prostředku k odcizení peněz. Ani úkoly, které měli plnit ml. L. Ž., ml. M. K. a ml. K. D. podle společné dohody při uskutečňování činu, nelze hodnotit jako násilí, případně pohrůžku bezprostředního násilí, směřující k překonání odporu napadené osoby při zmocňování se peněz, jak to má na mysli ustanovení § 234 tr. zák. o trestném činu loupeže. Cílem dohodnutých opatření ze strany mladistvých bylo zabránit účinnému pronásledování ml. V. D. po zmocnění se peněz u poštovní přepážky. Pokud pak podle stížnosti pro porušení zákona odpor jiných osob měl být zmařen tím, že měl být vhozen pepř z připravené tuby do obličeje osobě, která by bránila mladistvým v útěku s penězi z místa činu, tato okolnost nebyla provedenými důkazy bezpečně prokázána. Z obviněných toliko ml. V. D. uvedl v hlavním líčení, že ml. M. K. měl použít pepř proti pronásledovateli. Ostatní, zejména ml. L. Ž. a ml. M. K. tuto okolnost ve svých výpovědích nepotvrdili a uvedli, že nebyli domluveni o použití pepře při prvním nezdařeném útoku. Přitom ze zmíněné výpovědi ml. V. D. plyne, že vhození pepře do obličeje mělo být prostředkem k odvrácení pronásledovatele po zmocnění se peněz a nikoliv prostředkem určeným k překonání odporu napadené osoby, tedy k použití násilí v úmyslu zmocnit se cizích peněz.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČSR shledal, že výrok o vině ml. L. Ž., V. D., M. K. a K. D. pokusem trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. pod bodem I. rozsudku okresního soudu je správný a že stížnost pro porušení zákona, domáhající se posouzení předmětného skutku jako pokusu trestného činu loupeže podle § 8 odst. 1, § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., není v této části důvodná.